

Jaarverslag Pieter Vermeulen Museum 2018

Inhoudsopgave

1. Voorwoord

2. Organisatie

2.1 Bestuur 2018

2.2 Personeel

2.3 Vrijwilligers

2.4 Financiën

2.5 Stichting Vrienden van het Pieter Vermeulen Museum

2.6 Toekomst en ambitie

3. Visie/Beleid

3.1 Kerntaken en verbetering bestaande producten/diensten

3.2 Informeren huidige doelgroepen/Uitbreiding doelgroepen

3.3 Innovatie van producten en diensten

3.4 Verbreding van het financieel draagvlak

4. Activiteiten

4.1 Collectie

4.2 Ontheffing Flora- en faunawet

4.3 Officieel geregistreerd museum

4.4 Tijdelijke tentoonstellingen

4.5 Vaste tentoonstelling

4.6 Initiërende en coördinerende rol van het museum bij activiteiten op het terrein van duurzaamheid, natuur en milieu, energie, klimaat-adaptatie en energie-transitie

4.7 Leskisten/NME

4.8 Stages

4.9 Bereik

1. Voorwoord

Geachte lezer,

Bijgaand treft u het jaarverslag aan over het jaar 2018 van de Stichting Pieter Vermeulen Museum (PVM). U vindt in dit jaarverslag een overzicht van alle activiteiten die het PVM het afgelopen jaar heeft georganiseerd. Ook geeft dit jaarverslag een overzicht van onze organisatie. Al met al een uitgebreide rapportage die naar onze mening op deze pagina geen nadere toelichting vereist.

In 2017 heeft het PVM een intentieovereenkomst getekend met de gemeente Velsen waarin is overeengekomen dat het museum zich, samen met andere partners, zal gaan inzetten bij de verdere ontwikkeling van het toekomstige Kustinformatiecentrum 'BRAK!'. Deze intentieovereenkomst had een geldigheidsduur van 12 maanden en is medio 2018 verlopen. Toch is het PVM, inmiddels de belangrijkste partner van BRAK!, voortgegaan op de ingeslagen weg, te weten het tonen van een constructieve houding ten opzichte van BRAK! met als doel dat ons mooie museum uiteindelijk een prominente plaats krijgt in dit centrum. Wij hebben de indruk dat deze coöperatieve houding zeer op prijs wordt gesteld door de gemeente Velsen.

Echter, door alle extra werkzaamheden en vergaderingen die BRAK! met zich meebrengt, is er een zware wissel getrokken op de vaste medewerkers, het bestuur en alle andere vrijwilligers. Omdat ook de dagelijkse gang van zaken bij het PVM doorgang moet vinden is het bestuur in gesprek met de BRAK!-organisatie om hiervoor een oplossing te vinden en verdere overbelasting te voorkomen. We hopen dat e.e.a. in 2019 geëffectueerd zal worden.

Omdat helaas nog steeds niet duidelijk is wanneer het PVM naar een nieuw pand zal kunnen verhuizen, leek het ons noodzakelijk om enkele investeringen in het huidige pand te doen, te beginnen met de toiletgroepen, de entree en de vloerbedekking.

Het staat vast dat het PVM zonder de inzet van de vele vrijwilligers niet haar belangrijke taak als aanjager van natuurmilieu-educatie in de gemeente Velsen zou kunnen vervullen. Gelukkig slagen we er samen steeds weer in om bezoekers van het museum en deelnemers aan onze activiteiten, van

jong tot oud, bewust te maken van de noodzaak met zorg om te gaan met onze aarde en de eigen verantwoordelijkheid daarbij.

Dank voor een ieders inzet!

Namens het bestuur,
Joop Waijenberg
Voorzitter

2. Organisatie

2.1 Bestuur 2018

Joop Waijenberg, voorzitter

Sylvia Hamers, penningmeester

Astrid Stellingwerf, secretaris en vicevoorzitter

Gerda Zonneveld, algemeen bestuurslid

Fred van Dam, algemeen bestuurslid

Het bestuur kwam in 2018 officieel 8 keer bij elkaar voor een bestuursvergadering. Naast zaken van het dagelijks bestuur werd vooral veel overlegd over de toekomst en de ontwikkelingen rond BRAK. Ter bespreking van lopende zaken kwam het bestuur regelmatig bij elkaar in verschillende samenstelling.

2.2 Personeel

Vast personeel:

Gerda Ransijn, Educatief beleidsmedewerker (0,6 fte, 24 uur) zij viel eind van het jaar uit wegens ziekte.

Hiske Brouwer, Educatief beleidsmedewerker (0,6 fte, 24 uur)

Detachering Wet Sociale Werkvoorziening tot: Wim Bosch, Conservator (1fte) tot zijn pensioen in december 2018.

Met de Stichting Heliomare werd een overeenkomst voor een werkervaringsplaats voor een gedeeltelijk arbeidsongeschikte client gesloten, die werkzaamheden m.b.t het beheer van de collectie verrichtte.

2.3 Vrijwilligers

Vrijwilligers: 33

Gemiddeld aantal uren werkzaam: 150 uur per week, 7.200 uur per jaar.

Werkzaamheden:

Baliewerk, bestuurswerkzaamheden, ontvangst van bezoekers, begeleiding van schoolgroepen, technische werkzaamheden /opbouw tentoonstellingen, beheerwerkzaamheden in en om het gebouw en buitenterrein, uitleen en beheer van leskisten, archiefwerkzaamheden, beheer museumwinkel, redactie nieuwsbrief, begeleiding bij knutsel-workshops, duurzaamheidsactiviteiten, administratieve werkzaamheden en vormgeving.

Twee keer werd een algemeen vrijwilligersoverleg georganiseerd en er werd door de verschillende secties regelmatig tussentijds overlegd.

De vrijwilligerscoördinator zorgde er mede voor dat er werd gewerkt volgens het Vrijwilligersbeleidsplan. De coördinator past, indien noodzakelijk, het plan gedurende het jaar aan.

2.4 Financiën

Het museum draagt als elke onderneming risico's en moet daarom de nodige reserveringen treffen om deze financiële risico's op te vangen. Denk aan het eigen risicodragerschap van de WW en de gas en elektrakosten die met de nodige vertraging eens in de zoveel jaar door de gemeente worden verrekend.

2.5 Stichting Vrienden van het Pieter Vermeulen Museum

De stichting werd op 8 november 2002 opgericht. Voor Vrienden geldt een minimale donatie van € 12,50 voor individuele personen en € 20,00 voor gezinnen.

Alle Vrienden ontvingen zoals elk jaar, een aantal gratis toegangkaartjes en 50% korting op de toegangsprijs. Middels de Nieuwsbrief werden 'De vrienden' op de hoogte gehouden van alle actuele informatie m.b.t. het PVM.

2.6 Toekomst en ambitie

In 2008 maakte het Pieter Vermeulen Museum een nieuwe start in de tijdelijke locatie, de voormalige Jan Campertschoo,l aan de Driehuizerkerkweg. De belofte dat er snel een nieuw onderkomen voor het museum gerealiseerd zou worden is ook in 2018 nog niet ingelost. Het museum heeft ondanks de beperkingen van de huidige huisvesting een belangrijke functie binnen de gemeenschap. Voor Velsenaren is het museum een belangrijke schakel tussen hen en belangrijke pijlers van de gemeente Velsen op het gebied van afval/zwerfvuil, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Op een laagdrempelige manier kennis maken met de natuur maakt dat kinderen en mensen van alle leeftijden ook nadenken over deze thema's en ontdekken hoe zij hier een rol in spelen. Het Pieter Vermeulen Museum biedt via activiteiten, tentoonstellingen en projecten de mogelijkheid voor verdieping bij deze thema's.

Verschillende organisaties werken daarom graag met het museum samen. Forbo schonk het museum nieuwe duurzame vloerbedekking en met de in 2016 vernieuwde entree en balie kan het museum haar bezoekers weer in een professionele omgeving ontvangen.

In 2018 kwamen 11.508 mensen voor een (groeps-)bezoek naar het tijdelijk onderkomen van het Pieter Vermeulen Museum. Het totale aantal mensen dat gebruik maakten van het aanbod van het museum, zowel op de eigen als op andere locaties is vele malen groter: rond de 20.000! Een resultaat om trots op te zijn binnen de mogelijkheden die de tijdelijke locatie biedt! Deze cijfers maken duidelijk dat er veel behoefte is aan het aanbod van het museum.

Tijdelijk-BRAK!

Het Bestuur van de Stichting Pieter Vermeulen Museum participeert binnen de context van de kernwaarden van het Pieter Vermeulen Museum en vanuit de ideeën en het gedachtengoed van het Pieter Vermeulen Museum in de pilot tijdelijk BRAK! aan het IJmuider strand.

De educatieve medewerkers participeerde in het overleg met de door het gemeente Velsen ingehuurd Brak-team en namen een belangrijk deel van de organisatie en uitvoering van de activiteiten rond het wikkelhuisje bij het Kennemermeer op zich hetgeen een zware wissel trok op de besteedbare uren, de flexibiliteit en het aanpassingsvermogen van de medewerkers. Niet alleen wisselde het BRAK! team regelmatig van samenstelling ook de visie van wat BRAK! zou moeten worden en daarmee samenhangend de koers en activiteiten zijn de laatste jaren behoorlijk aan verandering onderhevig geweest.

De missie (in de tijdelijke situatie)

Het PVM stelt zich sinds 1952 nog steeds het volgende ten doel een representatieve collectie, betrekking hebbend op de natuur in het westelijk kustgebied, duurzaam beschikbaar te stellen ten dienste van informatie, educatie en onderzoek.

De doelstellingen (in de tijdelijke situatie)

- Het vergroten van de bewustwording van haar doelgroepen over duurzaamheid, natuur en milieu, landschap, klimaatcrisis en klimaatadaptatie, energie en energie-transitie en de eigen invloed hierop alsmede het stimuleren van op duurzaamheid en natuur- en milieuvriendelijk gedrag, gericht op een duurzame samenleving.

- Het verzamelen en beheren van een natuurhistorische collectie gericht op het westelijk kustgebied.

De ambitie voor het Pieter Vermeulen Museum in de nieuwe situatie

- Het museum is en blijft het Natuurhistorisch Museum en NME-centrum van de gemeente Velsen en groeit uit tot een kennis- en informatiecentrum voor het kustgebied en breidt haar doelgroepen uit, innoveert haar producten en diensten.
- Op een goed bereikbare plek in de gemeente Velsen, aanwezig zijn met de museumcollectie en wisselende doe-tentoonstellingen met permanente gebruikmaking van de expertise van onze deskundige medewerkers en het enthousiasme van de vele vrijwilligers.
- Voortzetting van de overeenkomst tussen gemeente Velsen en het museum voor wat betreft afname van expertise en activiteiten op het gebied van natuur-, milieu- en klimaat- en duurzaamheidseducatie en het daartoe ter beschikking stellen van voldoende financiële middelen.
- Behoudt van de museumstatus/museumjaarkaart vanuit de overweging dat dit vele voordelen biedt waaronder het deel uit te maken van een landelijk netwerk van musea en de mogelijkheid aan te haken bij landelijke activiteiten en campagnes.
- Initiërende, coördinerende en verbindende rol vervullen ten aanzien van activiteiten gericht op bewustwording ten aanzien van klimaat- en energietransitie tussen alle betrokken partijen, waaronder diverse afdelingen van de gemeente Velsen.

3. Visie/Beleid

Het Pieter Vermeulen Museum heeft haar visie en beleid voor in het tijdelijke verblijf aan de Driehuizerkerkweg te Driehuis in hoofdlijnen vastgelegd.

Naast deze beleidsvisie heeft het Pieter Vermeulen Museum een visie/beleid voor in de nieuwe situatie in een te ontwikkelen KIIC/Brak! geformuleerd.

3.1 Kerntaken en verbetering bestaande producten/diensten

De kerntaken van het Pieter Vermeulen Museum bestaan momenteel uit:

- Het museum

Hieronder worden gerekend de vaste tentoonstelling en het beheer van de natuurhistorische collectie, tijdelijke tentoonstellingen, jaarlijks terugkerende evenementen en activiteiten gericht op duurzaamheid, natuur en milieu, klimaat, energie en afval.

- NME voor onderwijs

Hieronder worden gerekend de lesprogramma's bij de tentoonstellingen en een groot aantal klimaat- en duurzaamheidsactiviteiten, de leskisten en de lesprojecten.

Op bijna alle Velsense basisscholen werd in juni/juli het educatieve jaaraanbod in de schoolteams gepresenteerd.

Door het aanbieden, verbeteren, vernieuwen en actualiseren van de totale dienstverlening aan het onderwijs en particulieren gaat het Pieter Vermeulen Museum voort op de weg die ze de afgelopen jaren heeft ingezet m.b.t. het optimaliseren van de kwaliteit en professionaliteit van haar producten en diensten. De input daarvoor ontvangt het Pieter Vermeulen Museum van de afnemers van haar diensten. Door de vinger aan de pols te houden van alle maatschappelijk ontwikkelingen en van dat wat leeft in de maatschappij, richt het Pieter Vermeulen Museum zich op de

onderwerpen die bijdragen aan de bewustwording m.b.t. het belang van een duurzame samenleving. Tevens zijn de door de gemeente Velsen ontwikkelde beleidsplannen w.o. Visie op Velsen 2025, Strategische Agenda Energiek en innovatief naar 2016 en de Strategische agenda 2020, het Raadsakkoord gemeente Velsen 2018-2022, Collegeprogramma Velsen komt naar je toe 2018-2022, het coalitieakkoord 2014-2018, leidraad voor de actualisering van producten en diensten, Milieubeleidsplan, doelstellingen en prestaties uit de Kunst- en Cultuurnota 2014-2017, die z'n weerslag krijgen in het jaarlijks ontwikkelde Activiteitenplan van het Pieter Vermeulen Museum.

3.2 Informeren huidige doelgroepen/Uitbreiding doelgroepen

In 2018 ontvingen we in ons tijdelijk onderkomen rond de 11.508 bezoekers.

Scholen en buitenschoolse opvang-instellingen van binnen en buiten Velsen bezochten het museum met in totaal 2512 leerlingen met 606 begeleiders: een mooi resultaat.

Het Pieter Vermeulen Museum houdt zich al 66 jaar bezig met het vergroten van bewustwording over natuur, milieu, landschap en de eigen invloed hierop alsmede het stimuleren van natuur- en milieuvriendelijk gedrag gericht op een duurzame samenleving, door het uitvoeren van een scala van activiteiten, waaronder het aanbieden van laagdrempelige doe- en ontdek-tentoonstellingen. Steeds vaker pakt het Pieter Vermeulen Museum een initiërende en coördinerende rol op als het gaat om het ontwikkelen van activiteiten op het terrein van duurzaamheid, natuur en milieu, energie, klimaat-adaptatie en energie-transitie. Zie ook: 4.6

3.3 Innoverende producten en diensten

Zoals aangegeven onder 3.1 gaat het Pieter Vermeulen Museum voort op de weg die ze de afgelopen jaren heeft ingezet m.b.t. het optimaliseren van de kwaliteit en professionaliteit van haar producten en diensten alsmede het verbeteren, vernieuwen en actualiseren van de totale dienstverlening aan het onderwijs en particulieren.

In 2019 zal afhankelijk van de maatschappelijk relevante onderwerpen en hetgeen speelt binnen de gemeente ook weer ondersteuning geboden worden bij projecten die een

NME/duurzaamheidskarakter hebben.

Nieuwe producten en diensten die hieruit ontstaan kunnen daarna gemakkelijk opnieuw terugkerend of voor een andere afnemer worden aangeboden. (zie ook 3.1)

3.4 Verbreding van het financieel draagvlak

Het Pieter Vermeulen Museum ontvangt een budgetsubsidie van de gemeente Velsen.

Het museum is altijd op zoek naar extra financieringsmogelijkheden om haar ambities waar te maken en om de afhankelijkheid van één subsidiegever te verminderen is. Dit doet zij op de volgende manieren:

- financieel draagvlak vergroten door meer bezoekers te trekken en daarmee meer inkomsten uit entreegelden te verkrijgen.
- in kaart brengen van alle subsidiemogelijkheden (inclusief voorwaarden), zodat snel getoetst kan worden of een nieuw idee of product voor subsidie in aanmerking komt.
- het werven van projectsubsidies in samenwerking met strategische partners
- werving sponsorgelden en legaten.

NB. Als meer zicht komt op 'nieuwe' huisvesting, de ligging, de ambities, mogelijkheden en ruimte kan het Pieter Vermeulen Museum grotere projecten ontwikkelen die in aanmerking komen voor

subsidie en ook voor het werven van projectsubsidies is meer duidelijkheid over de toekomst gewenst.

In 2018 ontving het museum voor verschillende projecten en programma's bijdragen van: Hoogheemraadschap van Rijnland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, PWN, Stichting Corbello, J.C. Ruigrokstichting, Rabodichtbifonds, Ons Water, Forbo, Gemeente Beverwijk, Gemeente Heemskerk, BUCH Gemeenten, Tata Steel.

4. Activiteiten

4.1 Collectie

De verzameling van Pieter Vermeulen, geschonken aan de gemeente Velsen door Frits Vermeulen vormt de basis van de collectie die werd aangevuld met meerdere schenkingen, waaronder verzamelingen schelpen van de heren Groot en Both.

De collectie omvat ongeveer 10.500 objecten en nog eens duizenden monsters verdeeld over 4.500 soorten. Ongeveer 98 % hiervan is via automatische registratie (Adlib) ontsloten.

Er zijn 600, door de professionele fotograaf Mark Sassen gefotografeerde items van de collectie in 2017 online beschikbaar gesteld.

In 2018 zijn een aantal objecten afgestoten maar er zijn ook objecten aan de collectie toegevoegd. Het gaat dan vooral om in de omgeving gevonden, voorkomende of verzamelde objecten waaronder opgezette vogels, schelpen en schedels. Landelijke aandacht was er voor het bij het vogelhospitaal binnen gebrachte eenden jong. Het onfortuinlijke pulletje kon niet uit eigen kracht op staan omdat hij 3 rechterpootjes en 1 linkerpootje bleek te hebben. Het vogelhospitaal besloot om het ernstig verzwakte diertje te laten inslapen om een akeliger einde te voorkomen en schonk het diertje aan het Pieter Vermeulen Museum zodat hij toch kan voort leven. Op youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=h-msfCLRckA>) vertelt de conservator het verhaal.

Wekelijks lopen er bij het museum mensen binnen met vragen over 'gevonden' flora en fauna objecten. Veel scholen en andere instellingen lenen objecten van het PVM om het verhaal dat zij willen vertellen te ondersteunen. Ook kinderen krijgen de mogelijkheid om voor bijvoorbeeld een spreekbeurt objecten te lenen.

4.2 Ontheffing Flora- en faunawet

Volgens de Flora- en faunawet is het niet toegestaan om eiercollecties, producten van beschermde plantensoorten en producten van beschermde diersoorten te gebruiken (bijv. tentoon te stellen). In 2014 is, vanwege de museale en educatieve functie voor het gebruik, ontheffing verleend aan het Pieter Vermeulen Museum.

4.3 Officieel geregistreerd museum

Het Pieter Vermeulen Museum was één van de eerste musea die de officiële museumstatus verdiende. Aan het certificaat hecht het museum veel waarde. Dit certificaat staat garant voor het verantwoord omgaan met allerlei zaken, zoals haar collectie, bezoekers, vrijwilligers, werknemers, financiële middelen, beleid enzovoorts.

In 2012 werd het museum, met succes, herijkt, omdat ze graag haar museum registratie wil behouden. Onder de huidige omstandigheden is het voldoen aan de voorwaarden niet eenvoudig, maar gelukkig niet onmogelijk. Ook in 2014 heeft de commissie beoordeeld dat het Pieter Vermeulen Museum heeft aangetoond de museale taken op verantwoorde wijze te vervullen en daarmee de museumregistratie verlengd. Ieder jaar evalueert het museum of zij nog altijd aan de status voldoet en waar zo nodig moet worden bijgesteld.

4.4 Tijdelijke tentoonstellingen

Het museum organiseert ongeveer 2 tijdelijke tentoonstellingen per jaar rond een thema gericht op duurzaamheid/klimaatcrisis/energie etc. Bij elke tentoonstelling ontwikkelt het museum een lesprogramma en een lespakket die worden aangeboden aan alle educatieve instellingen die een groepsbezoek bij het museum boeken. Het lespakket bevat lessen en lessuggesties, die gebruikt kunnen worden voorafgaand aan en/of na het tentoonstellingsbezoek. Tijdens het tentoonstellingsbezoek worden de groepen door één van de vrijwilligers ontvangen en begeleid.

Als uitgangspunt voor een museum- of tentoonstellingsbezoek geldt dat de bezoeker zich amuseert en kennis opdoet, en verrijkt met kennis over het onderwerp van de expositie het museum verlaat.

Elke tentoonstelling heeft een doe- en/of ontdekkarakter waarmee het plezier van een tentoonstellingsbezoek wordt vergroot en tevens de kans op het bekijken van informatie toeneemt. Om diezelfde reden worden er bij de verschillende onderdelen van de tentoonstelling opdrachten ontwikkeld.

Het museum wil met het aanbieden van de exposities rond dwingende actuele thema's en de lespakketten een bewustwordingsproces t.a.v. klimaatcrisis, natuur en milieu, afval, energie en de noodzaak van een duurzame samenleving op gang te brengen, maar ook handvaten aan te reiken om het eigen gedrag te veranderen.

In 2018 bood het museum drie tijdelijke tentoonstellingen aan te weten:

Tuin vol geheimen

De tentoonstelling (t/m maart 2018) liet kinderen kennis maken met alle dieren die in tuinen leven, zoals slakken, wormen, insecten, spinnen, pissebedden en duizendpoten maar ook egels, verschillende vogels etc.

Tuin vol geheimen sloot mooi aan bij Operatie Steenbreek waar de gemeente Velsen vanaf september 2017 in participeert. De scholen in Velsen konden de tentoonstelling gratis bezoeken dankzij ondersteuning vanuit de gemeente Velsen.

Bij de opening van de tentoonstelling en lancering van Operatie Steenbreek werd een mooie berk geplaatst op het schoolplein van de Boekanier.

Schoolbezoek (in 2018): **8 scholen met 240 leerlingen en 48 begeleiders en 8 BSO/NSO-groepen met 267 kinderen + 40 begeleiders.**

De tentoonstelling Waterwijs maart t/m september 2018

De expositie liet bezoekers op een speelse manier via opdrachten, spelletjes en vragen kennis maken met allerlei aspecten van water. Aan bod kwamen: watervoorziening, berging, verspilling en vervuiling, de watervoetafdruk, de werking van de grote en kleine waterkringloop en de aarde als Waterplaneet. In de tentoonstelling werd de link gelegd naar de klimaatcrisis.

In het kader van deze tentoonstelling heeft het PVM samenwerking gezocht met o.a. de Hoogheemraadschappen van Rijnland en Hollands Noorderkwartier. Dankzij deze samenwerking

konden Velsense scholen GRATIS de tentoonstelling bezoeken en schoolgroepen van buiten Velsen tegen een gereduceerd tarief van € 1,00 per leerling.

De tentoonstelling 'Waterwijs' sloot opnieuw goed aan bij Operatie Steenbreek waarmee het PVM en de gemeente Velsen samenwerken om o.a. burgers bewust te maken van de gevolgen van klimaatverandering, zoals de toename van hete zomers, hittestress en hoosbuien, om uiteindelijk

gedragsverandering te bewerkstelligen. De campagne 'tegels eruit, groen erin' wil dat mensen hun tuinen vergroenen.

'Waterwijs' werd geopend door leerlingen van de Pleiadenschool, wethouder Floor Bal en vertegenwoordigers van het PWN, de hoogheemraadschappen en 'Ons Water'. Er werd tevens een PWN-watertappunt geïnstalleerd en met de 'Water-klimaat-tafel', inmiddels permanent onderdeel van de collectie van het Pieter Vermeulen Museum, maakte aanschouwelijk dat wateroverlast afneemt als er meer groen in de stad aanwezig is.

Schoolbezoek (in 2018): **37 scholen met 822 leerlingen en 202 begeleiders en 24 BSO/NSO met 485 kinderen en 106 begeleiders.**

'De Afval-Experience' van september 2018 tot augustus 2019.

De tentoonstelling De Afval-experience kon dankzij een extra bijdrage van de gemeentes Velsen, Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Limmer, Akersloot en Castricum, door de scholen uit die gemeentes gratis worden bezocht. Daarmee onderstreepten de gemeenten het belang dat ze hechten aan bewustwording en gedragsverandering t.a.v. het scheiden van afval en het opruimen van zwerfafval: het centrale thema van de

expositie. Door de grote belangstelling vanuit het onderwijs werd besloten de tentoonstelling te verlengen.

100 jaar Hoogovens/Tata Steel

Met medewerking van Tata Steel en de HVC werd eveneens aan de bezoekende leerlingen het recyclen van staal inzichtelijk gemaakt. Alle door de leerlingen bij een schoolbezoek meegebrachte blikafval werd 'gecrushed' en verzameld in de HVC container, voor de gelegenheid geplaatst voor het museum en uiteindelijk door de HVC naar de Tata Steel in IJmuiden gebracht. Hier wordt alles, omdat staal 100% recyclebaar is, verwerkt en omgesmolten tot nieuwe rollen staal en wordt uit dit nieuwe product door studenten van de Academy van Tata Steel een skelter gemaakt die wordt verloot onder de schoolgroepen die de tentoonstelling hebben bezocht (mei 2019).

Het museum gaf alle leerlingen die met hun klas het museum bezochten, als dank voor de waardevolle grondstoffen (de lege blikjes) die zij meebrachten een proefpakket met gezonde 'vanBlik maaltijden' en een metalen lepeltje voor elk kind.

De tentoonstelling werd op 10 oktober, de 10e Dag van de Duurzaamheid, geopend door wethouder

Bram Diepstraten en 2 groepen 6 van de Franciscusschool. De kinderen gingen aan de slag met opdrachten, spellen, proefjes, ontdekkingen en muziek uit het afvallaboratorium van Klas op Groen en werden zo op een leuke manier bewust gemaakt van het belang van zuiniger omgaan met energie en het opruimen en recyclen van afval. Ook versierden de kinderen met z'n allen de 'Toekomststoel' waarop ze hun eigen boodschappen voor een duurzame toekomst mochten vastleggen. De Toekomststoel, een idee van Jan Terlouw, zal aanschuiven aan alle vergadertafels op het stadhuis en andere plekken waar besluiten worden genomen.

Schoolbezoek (in 2018): 27 scholen met 662 leerlingen en 146 begeleiders en 20 bso/nso groepen met 269 kinderen en 85 begeleiders.

Evaluatie

Een schoolbezoek aan het Pieter Vermeulen Museum

Iedere (school)groep die het museum bezoekt ontvangt na het bezoek een enquêteformulier: voor het museum bieden de ingevulde evaluaties (ruim 27% van de formulieren retour) handvatten om kritisch naar zichzelf te blijven kijken en tegemoet te komen aan de wensen van de bezoekers. De uitslagen van de enquêtes worden verwerkt in evaluatiedocumenten per tentoonstelling en door het team besproken.

Zo nodig wordt er direct op een enquête gereageerd.

In 2018 werden de tentoonstellingen in alle enquêtes met goed of heel goed beoordeeld. Het overgrote deel van de groepen stelt prijs op het bijgeleverde lesmateriaal en gebruikt dit ook voorafgaand aan een bezoek. De prijs/kwaliteit verhouding wordt als goed tot zeer goed beoordeeld. De begeleiding vanuit het museum wordt een enkele keer als voldoende maar voornamelijk als goed of zeer goed beoordeeld. Het werken met aparte opdrachtenkaarten voor de groepen die nog niet kunnen lezen wordt als een prettige aanvulling op het bezoek gezien zowel door schoolgroepen als door individuele bezoekers.

Suggesties uit de enquêteformulieren worden ter harte genomen en indien mogelijk toegepast. Evaluatie van de tentoonstelling vindt ook plaats door het bespreken van reacties die individuele bezoekers en groepsbezoekers uiten bij schoolbegeleiders en baliemedewerkers.

4.5 Vaste Tentoonstelling

Het museum is erg blij dat zij ondanks de beperkte ruimte toch een klein deel van de collectie, die in 2012 in het kader van het 60-jarig bestaan werd samengesteld vanuit de permanente tentoonstellingscollectie, aan het publiek kan aanbieden. In het decor voor deze permanente tentoonstelling, het klasje van onderwijzer Pieter Vermeulen (die ten tijde van de kanaalgraving les gaf), staan een aantal pronkstukken en curiositeiten uit de collectie centraal. Daarnaast is er een wand met informatie over de bruinvis.

Bij de vaste tentoonstelling is ook een speurtocht/opdrachten-parcours met verdiepende vragen ontwikkeld. Het publiek kan verder met behulp van film in het filmzaaltje en 3 touchscreens kennisnemen van allerlei informatie over de collectie en het museum.

Knutsel-workshops en poppenkastvoorstellingen

In 2018 deden weer zo'n 2000 kinderen mee aan de knutsel-workshops die om verschillende redenen worden aangeboden. Kinderen vinden het in de 1^e plaats bijzonder leuk om iets te maken en om het gemaakte mee naar huis te nemen.

De knutselactiviteiten zijn daarnaast een bewezen vorm van verwerking van de, in de tentoonstelling opgedane informatie, waardoor de kennis over onderwerpen rond natuur, milieu, klimaat wordt vergroot. Net als bij andere door het museum georganiseerde activiteiten zal de opgedane kennis daardoor beter beklijven.

De poppenkastvoorstellingen die aansluiten bij het thema van de tentoonstellingen, voor de allerkleinsten werden door zo'n 1.000 kinderen bezocht.

4.6 *Projecten en activiteiten*

t.a.v. duurzaamheid, natuur en milieu, energie, klimaat-adaptatie en energie-transitie.

Het museum is in 2018 wederom actief geweest als initiator/aanjager, bemiddelaar en coördinator bij tal van activiteiten op het terrein van natuur- en milieu en klimaat-crisis.

Smaaklessen voor duurzame en gezonde voeding in 'Zeewijk: Gezond in de wijk'

In januari/februari werden onder leiding van de educatief medewerker Gerda Ransijn van het Pieter Vermeulen Museum de Smaaklessen georganiseerd en uitgevoerd met de bedoeling kinderen in de wijk te laten kennis maken met gezonde voeding. De kinderen van dagverblijf Partout in buurtcentrum De Dwarsligger smikkelden van hun zelfgemaakte tomatensoep en hun feestelijke gezonde broodstokjes. Ze leerden hierbij een gezonde lunch bereiden en andere gezondere dingen te proeven dan ze gewend zijn!

Velsen geen Bende

Het samenwerkingsproject 'Velsen geen Bende' van de gemeente Velsen en het Pieter Vermeulen Museum wil Velsense burgers, jong en oud, bewustmaken van het belang van de noodzaak van gedragsverandering t.a.v. het voorkomen, bestrijden en opruimen van zwerfvuil, het scheiden van afval en het vergroenen van de leefomgeving. Zo'n 200 kinderen in Velsen ruimen regelmatig zwerfvuil op. De drijfveer is vaak de liefde voor alle soorten dieren. De posters en stickers met afbraaktijden die het Pieter Vermeulen Museum samen met de Kinderen van de Beestbende maakten (2017) zijn door de hen en de vrijwilligers van het museum op heel veel openbare prullenbakken en kliko's geplakt o.a. in park Velserbeek, Driehuis, Velserbeek en langs het Noordzeekanaal aangebracht. Ze zijn bedoeld om het bespreekbaar maken van gedrag t.a.v. zwerfvuil positief bevorderen en ten goede te veranderen. In 2018 werden er voor zwerfvuilruimer Mex in Velserbeek nieuwe stickers gemaakt. Onderzoek met stagiairs wees uit dat Mex ook op jongeren in de buurt een positieve uitwerking had. Prullenbakken die voorzien waren van zijn sticker werden ook aanzienlijk minder gesloopt. Waar nodig geeft het museum voorlichting en Velsense scholen kunnen gratis gebruik maken van beschikbare materialen. *Op 10 januari* was Toon van Wijnen samen met zijn wagentje Teun te gast in het Pieter Vermeulen Museum om kinderen van de Beestenbende te vertellen over zijn werk als vrijwillige zwerfvuilruimer. De jeugdige opruimers waren één en al oor toen Toon vertelde wat hij allemaal tijdens zijn werk aan zwerfvuil tegenkomt, waar je voor moet uitkijken en hoe hij vooraf al kan voorspellen waar veel vuil te halen is. Toon van Wijnen, een volwassene die net als de Beestenbende dagelijks op pad gaat om zwerfvuil op te ruimen, stak alle opruimende kinderen een hart onder de riem. Toon geeft als onderdeel van het educatieve programma van het Pieter Vermeulen Museum gastlessen bij scholen en kinderdagverblijven.

Opruimdag Velsersbroek

In het kader van 'Velsen-geen-bende' vond op woensdag 20 juni het grote drukbezochte 'Velsersbroek geen Bende' zwerfvuil-evenement plaats in het wijkpark achter het polderhuis. Met verschillende activiteiten bij het Pieter Vermeulen Museum en o.a. de HVC werd op speelse wijze de kennis over afval vergroot. Het Pieter Vermeulen Museum zorgde voor bekendheid van het evenement bij de scholen

Meer dan 100 kinderen deden mee en het Pieter Vermeulen Museum verlootte onder de deelnemers van iedere basisschool uit de Velsersbroek een Velsen geen Bende badhanddoek. Zo kon op iedere school weer een gastles aan zwerfvuil worden besteed. De leerkrachten en leerlingen reageerden zeer enthousiast op de actie.

De Landelijke Zaaidag

Op 22 april organiseerde het Pieter Vermeulen Museum een zaai-evenement in het kader van de Landelijke Zaaidag voor bijen en vlinders met het zaaien van Bee friendly-bloemenzaad op de Kinderboerderij in Velsersbeek. Deze activiteit komt voort uit het door de gemeente Velsen in 2017 getekende Bijenconvenant en is bedoeld om de aandacht te vestigen op het feit dat het heel slecht gaat met bijen en vlinders o.a. door parasieten, pesticiden en gebrek aan voedsel en nestgelegenheid. Er waren voor iedereen zakjes met 'Bee friendly'-bloemenzaad die je ook kon meenemen om in de eigen buurt en tuin te zaaien. De Landelijke Zaaidag is een initiatief van het Bijenlint: de organisatie stimuleert hiermee lokale initiatieven die door het Pieter Vermeulen Museum worden opgepakt om mensen praktische handvaten te bieden om zelf iets te doen aan het verbeteren van de biodiversiteit. Naast de zaai-activiteiten werd, eveneens in het kader van de uitwerking van het Bijenconvenant, de educatieve leskist over bijen aangepast en is een programma in het educatieve aanbod opgenomen met een les van een lokale imker op school of in het museum en het inzaaien van veldjes bij of in de buurt van de school/instelling.

Stranddagen

In samenwerking met de gemeente Velsen werden opnieuw 5 stranddagen georganiseerd.

De **112 leerlingen en 30 begeleiders** van bovenbouwgroepen van basisschool De Hoeksteen, De Vuurtoren, De Pleiaden- en De Franciscusschool deden allerlei opdrachten uit de Strandkar van het

Pieter Vermeulen Museum, en leerden zo van alles over de natuur, het milieu en het klimaat van de kust, de zee en het strand.

Centennial Museumtour

Zaterdag 7 en zondag 8 juli waren de deuren van het Pieter Vermeulen Museum geopend van 10.00 uur tot 17.00 uur voor de deelnemers aan de centennial museumtour: 1 van de activiteiten dit jaar in het kader van 100 jaar staal in de

IJmond. Tijdens de centennial museumtour konden kinderen blik hergebruiken door er iets moois en functioneels van te maken. In het museum werden passe-partouts verkocht waarmee 5 musea konden worden bezocht.

Dag van de Duurzaamheid 10/10

Woensdag 10 oktober vierde het Pieter Vermeulen Museum de 10e Dag van de Duurzaamheid in het tijdelijk Brak-wikkelhuisje bij het Kennemermeer met wethouder Sebastiaan Dinjens die een verhaal voorlas aan de kinderen van de woensdagmiddag-groep van buitenschoolse opvang uit De Dwarsligger. Het verhaal stond in het boek 'De kracht van nieuwe energie' dat speciaal voor de 10e editie van de Dag van de Duurzaamheid is geschreven, met als thema 'energie'.

Na het voorlezen werden door de kinderen, o.l.v. de vrijwilligers van het Pieter Vermeulen Museum, Picosols gemaakt: zonnebloemen die bewegen op de duurzame energie van de zon.

Pet-dagen

Tijdens het 2 daagse PET IJmond maakten ruim 2000 kinderen uit groep 8 van zo'n 60 basisscholen uit de regio kennis met techniek. Een aantal deelnemers om trots op te zijn: daarmee wordt ruim 90% van de doelgroep in de IJmond bereikt!

De kinderen gingen praktisch aan de gang met techniek en werden bewust gemaakt van het belang van zuinig omgaan met energie: bij de tafels van het Pieter Vermeulen Museum werden energiezuinige aardappel-klokjes in elkaar gezet o.l.v. de vrijwilligers van het Pieter Vermeulen Museum.

Projectplan 'Opgroeien, leren en meegroeien met klimaatadaptatie'.

Op 25 november presenteerden de educatief medewerkers van het Pieter Vermeulen Museum het

projectplan 'Opgroeien, leren en meegroeien met klimaatadaptatie'. Het project is erop gericht om het gemakkelijker te maken om scholen en schoolpleinen gefaseerd te vergroenen. Via contacten met de basisscholen in Velsen bleek dat hier enorme behoefte aan is. Het museum reageerde met het indienen van 2 projecten op een landelijke oproep van Duurzaamdoor, onderdeel van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, om voorstellen in te dienen die gericht zijn op klimaatadaptatie.

Uiteindelijk werden uit alle aanmeldingen 13 voorstellen geselecteerd die volgens de organisatie kunnen meehelpen om Nederland sneller te verduurzamen. Het project dat inmiddels 'Van grijs naar groen' is gaan heten werd beloond met een startsubsidie en is 2019 verder uitgerold.

Adopteer een kerstboom

Het PVM was dit jaar voor de derde keer uitgiftepunt voor 100 adoptiekerstbomen die na de feestdagen weer werden ingeleverd zodat zij opnieuw gepland konden worden bij de biologische kwekerij om volgend jaar, een beetje groter, de kerstdagen opnieuw bij hun adoptiefamilie door te kunnen brengen.

Brak-activiteiten

In het kader van tijdelijk-Brak werden door het Pieter Vermeulen Museum een aantal activiteiten ontwikkeld en uitgevoerd op de 'Brak-dagen'. Op 6 mei werd de opening van Brak op het terrein bij het Kennemermeer georganiseerd, op 10 oktober activiteiten in het kader van de dag van de duurzaamheid en op 29 december werd de Brak-familiedag georganiseerd. Uiteraard werd er veel overlegd op de

Natuur- en klimaatexpeditie- app

De educatieve medewerkers ontwikkelden in 2018 de natuur- en klimaatexpeditie- app ontwikkeld. In november werd de app uitgetest door vrijwilligers van het museum en medewerkers van de gemeente Velsen en Brak. Met de Smartphone -app kunnen wandelaars kennis maken met en van alles te weten komen over de natuur, de planten en dieren en het klimaat in het natuurgebied rond het Kennemermeer, het IJmuider strand en de Noordpier en start bij het Brak-wikkelhuisje. De app kan gratis op de eigen telefoon worden gedownload en voert bezoekers langs een aantal waypoint waarop vragen beantwoord kunnen worden. In 2019 is de app gelanceerd en veelvuldig ingezet bij educatieve programma's.

Projectplan: Interactieve en educatieve wand milieu en industrie in het Pieter Vermeulen Museum

Via interactie van bezoekers met een wand in de ontvangstruimte van het museum zal de invloed van de industrie, in onze regio is dat Tata Steel, op ons milieu door de jaren heen en in de toekomst inzichtelijk wordt gemaakt. Met de interactieve wand wil het museum het spanningsveld tussen milieu/natuur en industrie inzichtelijk maken en op een laagdrempelige manier o.a. door het inzetten van spelelementen, laten zien welke invloed het eigen handelingen daarop heeft. Samen met projectbureau Het Proces heeft het museum een plan gemaakt om met een combinatie van analoge en digitale technieken enerzijds een fysiek aantrekkelijke installatie te maken en anderzijds een optimale spelbeleving aan te bieden. De wand zal geschikt zijn voor alle leeftijden en zal permanent in het museum staan. In 2018 is het eerste projectplan door medewerker Hiske Brouwer geschreven. In juni volgde Idea-game met betrokkenen om te inventariseren wat in dergelijke wand aan bod moet komen. Bij de inventarisatie werden verschillende partijen vertegenwoordigd: De gemeente in de persoon van 2 wethouders en 2 beleidsmedewerkers op het gebied van Duurzaamheid en (zwerf) Afval, HVC, Tata Steel, Energiek Velsen, Omgevingdienst IJmond, vrijwilligers van het museum etc. In 2018 en 2019 is dit verder uitgewerkt en zijn sponsors geworven. De verwachting is dat het eindproduct van het project in 2020 in gebruik zal worden genomen.

Voortgezet onderwijs

Het Pieter Vermeulen Museum werd in 2018 door uiteenlopende groepen van scholen voor voortgezet onderwijs bezocht waarvoor een aangepast educatief programma werd gemaakt: de Duin en Kruidberg mavo bezocht de tentoonstelling Waterwijs in april met 98 leerlingen en van het Technasium kwamen 4 groepen met in totaal 108 leerlingen voor een bezoek aan 'de Afval-experience'. Verder kwamen groepjes leerlingen van verschillende scholen van het voortgezet onderwijs 'op bezoek' om specifieke vragen te stellen of inspiratie op te doen. Er maakte ongeveer 400 middelbare scholieren uit de gemeente gebruik van de diensten van het museum.

Natuurpad

In het nabijgelegen park Schoonenberg heeft het museum een leuk maar ook leerzaam Natuurpad ontwikkeld. Gewapend met een tas vol materialen (verrekijkers, zoekkaarten etc.) en allerlei opdrachten die moeten worden uitgevoerd, wordt een speurtocht rond de vijver gemaakt: een mooie manier om de natuur in de omgeving van het museum beter te leren kennen.

4.7

Leskisten/NME

Leskisten PVM

In 2018 zijn er, los van de lespakketten met educatief materiaal dat ter voorbereiding op het bezoek aan de tentoonstellingen wordt gebruikt door scholen, **32 educatieve lesprojecten met verschillende leskisten uitgeleend: 1.090 leerlingen werkten met de materialen op school**. Er werd gebruik gemaakt van de mogelijkheid om leskisten, lesmateriaal en lesprojecten te lenen door scholen en andere instanties in Velsen en omliggende gemeenten. Uiteraard vormde net als vorig jaar de ligging van de tijdelijke locatie voor een aantal

leerkrachten een belemmering. Er is geen parkeergelegenheid voor het gebouw en de meeste leskisten bestaan uit meerdere, vaak behoorlijke zware dozen.

De laatste jaren merken wij ook dat het voor leerkrachten steeds moeilijker wordt om in het volle jaarprogramma verbredende/extra lessen toe te voegen terwijl de onderwerpen van de leskisten maatschappelijk gezien juist in de belangstelling staan. Het Pieter Vermeulen Museum probeert de kisten/lessen daarom zo compleet mogelijk aan te bieden.

De afgelopen jaren is er opvallend meer interesse in leskisten en lesprojecten vanuit naschoolse opvang en er wordt ook meer interesse getoond vanuit het Voortgezet onderwijs.

De leskisten en lesprojecten die worden uitgeleend, zijn altijd voorzien van een evaluatieformulier die de gebruiker na afloop kan invullen. De evaluatieformulieren worden bij ontvangst gedocumenteerd om door het team per periode besproken te worden. De conclusies en trends worden meegenomen in het te voeren beleid. Indien noodzakelijk wordt er direct actie ondernomen op een evaluatieformulier.

NME-overleg

In 2018 nam het museum regelmatig deel aan bijeenkomsten van de gezamenlijke NME- centra IJmond en Zuid-Kennemerland. Met de deelnemende organisaties wordt een website, www.nmewijzer.nl, beheerd met het actuele aanbod aan leskisten en activiteiten. Via deze website kunnen de leskisten worden gereserveerd. De producten van de NME-wijzer worden ook getoond op groengelinkt.nl. De ervaring is dat de meeste boekingen via de nmewijzer.nl lopen. De gezamenlijke centra geven een aantal keer per jaar een nieuwsbrief uit om basisscholen te informeren over actuele zaken/activiteiten van de verschillende organisaties.

Leerlijn Erfgoededucatie Velsen

Het Pieter Vermeulen Museum heeft met diverse scholen en erfgoedinstellingen binnen de gemeente Velsen een doorgaande leerlijn 'cultuureducatie' opgezet die is opgenomen in het cultuurbeleidsplan van de deelnemende scholen. In de 8 schooljaren maken leerlingen m.b.v. thematische leskisten en een bijbehorend bezoek aan een culturele instelling kennis met de verschillende culturele instellingen in de gemeente Velsen.

In 2018 werd door **17 schoolgroepen 4 met 420 leerlingen met 102 begeleiders** op school gewerkt met onze leskist 'Bijzondere Vondsten', gevolgd door een workshop Erfgoed en een rondleiding in het Pieter Vermeulen Museum.

In 2018 is de leskist Dino's voor de kleutergroepen 1 en 2 aangepast en geactualiseerd op basis van de ervaringen opgedaan in 2017. In **13 kleutergroepen met 256 en leerlingen en 78 begeleiders** werkten op school met de leskist 'Dino's' en kwamen vervolgens naar het museum voor een workshop 'Dino's' en een rondleiding. Via spelletjes en het bekijken en voelen en praten over collectiestukken, krijgen de jonge leerlingen inzicht in het leven van lang geleden.

De NSO/BSO instellingen maken met verschillende groepen van de opvang gebruik van de kisten/projecten waardoor het lastiger is om te bepalen hoeveel kinderen met de leskisten hebben gewerkt.

Naast leskisten en lesprojecten werden er ook veel losse materialen gehuurd zoals: skelet, torso, schepnetjes, loeppotjes, grondboren, windmeters en visnetten.

4.8 *Stages*

In 2018 bood het Pieter Vermeulen Museum in het kader van 'maatschappelijke stages en snuffelstages' 7 studenten en leerlingen van verschillende scholen, zoals het Ichthus Lyceum, het gymnasium Felisenum en het Kennemercollege een stageplaats of leerplek.

4.9 *Bereik*

Museumbezoeken

In 2018 hebben 11.506 bezoekers het museum bezocht.

Er werden 159 groepsbezoeken geregistreerd met in totaal 3533 deelnemers en waarvan:

107 groepen vanuit het basisonderwijs met 2.512 leerlingen en 52 groepen van kinderdagverblijven BSO/NSO groepen met 821 kinderen.

Activiteiten op locatie

Aan een scala van activiteiten op locatie deden zo'n 4000 deelnemers mee. In totaal heeft het museum ruim **20.000** personen bereikt met haar aanbod/programma's. Omdat niet alle organisaties en scholen aangeven hoeveel deelnemers/leerlingen aan de programma's deelnamen, zal het werkelijke aantal beduidend hoger liggen

Museumvereniging en museumstatus

Het PVM heeft in 2018 optimaal gebruik gemaakt van haar lidmaatschap van de museumvereniging en de bijbehorende museumstatus. Het museum haakte aan bij allerlei campagnes wat door bezoekers zeer werd gewaardeerd. Heel veel museumjaarkaarthouders vonden hun weg naar het PVM.

Museumkidsweek

De museumvereniging heeft een speciale museum-kids-afdeling. Zij willen het museumbezoek onder kinderen vergroten en aantrekkelijker maken. Traditiegetrouw was de herfstvakantie (22 t/m 28 oktober) Museumkidsweek. Honderden geïnteresseerden bezochten het museum en deden mee aan de activiteiten.

Faciliteren voor organisaties die bijdragen aan doelstellingen van het PVM

Het PVM werkt nauw samen met organisaties die op één of meerdere punten raakvlakken heeft met doelstellingen van het museum. Het PVM blijkt een plek van waaruit zij via het organiseren van bijeenkomsten doelgroepen kunnen bereiken. Energiek Velsen heeft in 2018 verschillende bijeenkomsten/cursussen in het museum georganiseerd net als IVN en stichting Oer-IJ.

